

УДК 005.336.2:796.075

DOI 10.33251/2522-1477-2019-5-368-371

КРИШТАНОВИЧ Світлана Володимирівна

кандидат наук з державного управління,

доцент кафедри економіки та менеджменту,

Львівський державний університет фізичної культури

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Сутність сучасного навчання полягає в отриманні знань та навичків у ЗВО з урахуванням потреб майбутньої професійної діяльності та відтворення її у різних формах навчальної роботи студентів, які спрямовані на вирішення визначених професійних завдань. Підготовка майбутнього менеджера фізичної культури і спорту на сьогодні має забезпечуватися різними формами організації навчального процесу, що формуватиме самостійну, енергійну особистість, здатну до професійного самовдосконалення, самоаналізу та саморозвитку, здатності до креативного мислення та творчого застосування здобутих знань.

***Ключові слова:** інноваційний підхід, технології, менеджер, фізична культура, спорт, навчальний процес.*

Постановка проблеми. Ступенева система професійної освіти в галузі фізичної культури і спорту має забезпечити запит суспільства у фахівцях різного освітнього рівня й професійної спрямованості, потреба в яких обумовлена змінами соціально-економічного становища України. Це, зі свого боку, вимагає ретельного перегляду існуючої системи організації й змісту навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яке необхідно спрямовувати на формування у них умінь та навичок практичного вирішення професійних завдань.

Програми навчального процесу освіти мають включати, як обов'язкові, так і напіввибіркові дисципліни та спецкурси, це дасть можливість змінювати навчальний процес відповідно до існуючих вимог. Підготовка спортивних фахівців має здійснюватися з урахуванням досвіду, як вітчизняного, так і зарубіжного, з використанням ефективних сучасних технологій, які прийнято називати інноваційними [1]. У порівнянні з традиційним навчанням, в інтерактивному навчанні студент має бути активнішим за самого викладача, а завданням викладача є створення умов для їх ініціативи. Оскільки, в інтерактивній технології студенти мають виступати повноправними учасниками освітнього процесу [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, як предмет дослідження, розглядалися в багатьох наукових дослідженнях (Молдован А., Кожевнікової Л., Козак Г. та ін.), у більшості випадків увага науковців переважно акцентувалася на окремі складові компоненти навчального процесу.

Вирішення даної проблеми вчені вбачають у реформуванні системи підготовки фахівців фізичної культури і спорту в цілому. Серед основних шляхів удосконалення навчального процесу вони вказують на необхідність диференціації навчання з використанням новітніх технологій, які, на їх думку, можуть підвищити науково-методичний і кваліфікаційний рівень знань майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. Для вдосконалення форм організації навчального процесу науковці (Воробьева Е., Круцевич Т., Лубышева Л., Сергієнко Л., Ашанін В.) рекомендують застосовувати технічні засоби навчання.

Існуючі дослідження не висвітлювали всіх форм підготовки майбутніх фахівців в сучасних умовах. Крім того, у працях не було чітко визначено єдиних напрямків щодо підвищення ефективності організації навчання менеджерів фізичної культури і спорту.

Мета статті. Дослідити нестандартні підходи та інноваційні технології щодо організації навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, які сприяли би набуттю професійних навичків та умінню розв'язувати проблеми фізкультурної галузі й ефективно працювати в непередбачуваних економічних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи стан професійної підготовки менеджерів фізичної культури і спорту до роботи в ринкових умовах, можемо спостерігати невідповідність їх підготовки потребам роботодавців. Більшості цим фахівцям властива, невпевненість у професійній діяльності, некомпетентність у застосуванні нових форм організації

праці, аналізу та прогнозування своєї роботи. Це, зокрема, стосується і їх професійної управлінської діяльності, яка виявляє проблеми, пов'язані зі слабким обґрунтуванням необхідних управлінських рішень, нерегулярністю та несвочасністю заходів в реалізації запитів споживачів спортивних послуг. Ці проблеми потрібно вирішувати нестандартними підходами та інноваційними технологіями навчання. Адже, потрібні фахівці, що володіють управлінськими здібностями, критичним мисленням, креативним підходом до вирішення проблем, які оперують ринковими категоріями, термінами та поняттями, здатні комплексно розв'язувати проблеми фізкультурної галузі, ефективно працювати в непередбачуваних економічних умовах.

Набуття високого рівня умінь і навичок у майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту можливе лише при розробці нових технологій їх професійної підготовки, що базуються на результатах науки з педагогіки за останні роки, в яких використовувалися активні форми навчання, проблемно-пошукові методи, комунікаційні й інформаційні технології.

У проведених дослідженнях все більше пропонують використовувати у професійній підготовці майбутніх фахівців інтерактивні технології навчання. Застосування такого навчання, допомагає підвищити засвоєння інформації до 90%. Оскільки, воно орієнтоване, не лише на засвоєння знань, а й на розуміння, аналіз, синтез, застосування, оцінювання тощо.

Питання впровадження новітніх технологій в систему освіти вищих навчальних закладів фізичної культури та спорту є необхідним, як на науковому, так і державному рівні. Зокрема, в «Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» було зазначено, що важливим питанням є забезпечення підготовки і видання підручників, посібників, навчальних програм з питань фізичного виховання з використанням новітніх технологій. Метою яких є організація навчального процесу в навчальних закладах. В «Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту» наголошувалось, що одним з першочергових завдань держави є забезпечення застосування новітніх педагогічних науково-обґрунтованих технологій підготовки фахівців сфери фізичної культури та спорту. Також було відзначено, що важливим завданням гарантування розвитку фізичної культури та спорту є запровадження інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту сьогодні розглядається як процес, який відтворює науково-методичні обґрунтовані заходи вищої школи, які спрямовані на формування протягом навчання кваліфікаційного рівня компетентностей особистості. Який необхідний для організації фізичного виховання різних верств населення й успішної роботи в усіх ланках спортивного руху, враховуючи сучасні вимоги ринку праці. Сутність сучасного навчання полягає в отриманні знань та навичків у ЗВО з урахуванням потреб майбутньої професійної діяльності та відтворення її у різних формах навчальної роботи студентів, які спрямовані на вирішення визначених професійних завдань.

Навчальний процес на основі новітніх технологій – це процес, як зазначає В. Сергієчко, орієнтований на перспективу й акцентований на підготовку фахівців до роботи в нових умовах, який стимулює їх до творчої професійної діяльності з фізичного виховання та спорту [3, с. 3]. Саме використання новітніх технологій може сприяти формуванню у студентів, як майбутніх менеджерів сфери фізичної культури та спорту, стимулів до практичної реалізації набутих професійних компетентностей.

Різновидом форм навчального процесу є *інноваційна технологія викладання*, яка включає інновації (лекції – конспект-лекція, лекція-консультація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-бесіда, лекція-тренінг; семінари – семінар-дискусія, конкурс знань, ділова гра; конференції – стендова презентація, усна презентація, диспут); сучасні форми, методи та засоби навчання (ситуаційні, проблемні, навчальні карточки, проблемні завдання, моделювання, проект-заняття, рейтингова система, комп'ютерне тестування), що направлені на особистісно-орієнтований розвиток студентів, формування їх професійної самосвідомості та критичного мислення, становлення власного соціального статусу [4, с. 82].

Підготовка майбутнього менеджера фізичної культури і спорту сьогодні – це процес формування самостійної, енергійної особистості, здатної до професійного самовдосконалення, що виявляється у самоаналізі та саморозвитку, самоосвіті, здатності до креативного мислення та творчого застосування здобутих знань. Це забезпечується різними формами організації навчального процесу.

Відповідно до програми навчальної дисципліни для підготовки спортивних менеджерів у закладах вищої освіти III–IV рівнів акредитації метою вивчення дисципліни «Спортивний менеджмент» є теоретична підготовленість студентів із різних напрямів менеджменту, а саме: сутності основних понять управління, менеджменту та керування; принципи, методи та функції менеджменту; зміст процесів і технології управління; основи планування, організації виконання роботи, мотивування персоналу та контролювання всього процесу діяльності спортивної організації; організація комунікації та координації; зміст та характеристика основних рівнів управління спортивними організаціями; управлінські рішення у менеджменті та їх різновиди; інформаційно-технологічне забезпечення процесу управління; аналітика та побудова різних типів організаційних структур управління спортивними організаціями; логістичний аналіз спортивних організацій; визначення оцінки ефективності менеджменту тощо. Також практична складова, яка допомагає спроектувати теоретичні знання на практичну роботу в фізкультурно-спортивних організаціях, а це допомагає у формуванні професійних компетентностей майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту.

Вказані вимоги до знань та умінь, якими повинні володіти майбутні менеджери фізичної культури і спорту мають сприяти формуванню у них професійної компетентності, яка відповідає предмету (предметної компетентності). Проте для цього, на наш погляд, необхідно враховувати єдність таких складових: предметно-дійового, соціокультурного та психофізіологічного компонентів з урахуванням специфіки управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент і маркетинг у ФКіС» є основні положення методологічних основ управлінської діяльності (закони, закономірності, принципи, методи, функції, моделі тощо), практика управління спортивними організаціями, проектування моделей менеджменту та маркетингу, зокрема формування взаємопов'язаних і взаємодіючих управлінських важелів, які забезпечують управлінський вплив на організацію роботи зі споживачам спортивних послуг тощо.

Цикл професійно-орієнтованої та соціально-економічної підготовки спортивних менеджерів становить 25% від загального обсягу годин навчальної програми. Він поділяється на спеціально-теоретичний та спеціально-практичний блоки. Містить у собі перелік навчальних дисциплін професійної спрямованості, вивчення яких завершується професійною практикою. Це дає студентам можливість сприймати всебічну підготовку з усіх напрямів майбутньої діяльності згідно з кваліфікаційними вимогами. Вивчення професійно-орієнтованих дисциплін має надати студентам можливість здобути знання базового рівня освіти за професійним спрямуванням [5, с. 47]. Тому, здійснюється це через дисципліни спеціально-теоретичного та спеціально-практичного блоків, які в сукупності забезпечують формування у студентів професійних знань та навичок.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Слід зазначити, що головним питанням у справі підготовки майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту – це якості, якими повинен володіти випускник ЗВО, який готується до діяльності менеджера у спорті. На сучасному етапі необхідно застосовувати інноваційні форми навчання студентів, які давали би змогу розвивати самостійність, інтуїцію, критичне мислення, творчість, креативність і логічне мислення тощо. Адже, на сьогодні вимоги до компетентностей менеджера у фізичній культурі і спорті є високими на ринку праці як України, так і у світі загалом.

Тому слід в подальшому проводити дослідження щодо інноваційних технологій навчання для впровадження їх у навчальний процес. Логіка навчального процесу має розгортатися від створення проблемної ситуації через проблемне завдання, її аналіз і практичну реалізацію, що в майбутньому буде корисним менеджеру фізичної культури і спорту у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Авторські педагогічні технології в освітньо-виховному середовищі вищої школи: монографія / О. В. Акімова та ін.; Вінниця: Нілан, 2015. 179 с.
2. Гринченко І. Б. Основні напрямки професійної підготовки майбутнього учителя фізичної культури в умовах реалізації інноваційних технологій. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 1: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2013. Вип. 21. С. 116–120.
3. Сергієчко В. М., Інноваційна технологія викладання на факультетах фізичної культури вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Львів, 2007. 20 с.

4. Касьяненко О. Новітні технології в системі підготовки фахівців у вищих навчальних закладах фізичної культури та спорту. Молода спортивна наука України. 2009. Т. 4. С. 80–83.

5. Шаповалова І. В., Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення у вищих навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук:13.00.04 / Запоріжжя, 2016. 270 с.

References

1. *Avtorski pedahohichni tekhnologii v osvithno-vykhovnomu seredovyshchi vyshchoi shkoly [Author's Pedagogical Technologies in the Educational and Educational Environment of the Higher School]*. monohrafiia / O.V. Akimova ta in.; Vinnytsia: Nilan, 2015. 179 s. [in Ukrainian].

2. Hrynchenko, I.B. (2013). *Osnovni napriamky profesiinoi pidhotovky maybutnoho uchytelya fizychnoyi kultury v umovakh realizatsii innovatsiinykh tekhnologii [Basic directions of professional training of the future teacher of physical culture in conditions of implementation of innovative technologies]*. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriya16: Tvorchia osobystist uchytelya: problemy teorii i praktyky. Vyp. 21. S. 116-120. [in Ukrainian].

3. Serhiyechko, V.M. (2007). *Innovatsiina tekhnolohiya vykladannya na fakultetakh fizychnoyi kultury vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Innovative technology of teaching at faculties of physical education of higher educational institutions]*: avtoref. dys. ... kand. z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.02 / Lviv, 20 s. [in Ukrainian].

4. Kasyanenko, O. (2009). *Novitni tekhnologii v systemi pidhotovky fakhivtsiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh fizychnoyi kultury ta sportu [The latest technologies in the system of training specialists in higher educational institutions of physical culture and sports]*. Moloda sportyvna nauka Ukrainy, T. 4, S. 80-83 [in Ukrainian].

5. Shapovalova, I.V. (2016). *Pidhotovka maybutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiynoho samovdoskonalennya u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Preparation of Future Physical Education Teachers for Professional Improvement in Higher Educational Institutions]*. dys. ... kand. ped. nauk:13.00.04 / Zaporizhzhia, 270 s [in Ukrainian].

KRYSHTANOVYCH Svitlana, Ph.D., Associate Professor Department of Economics and Management, Lviv State University of Physical Culture.

INNOVATIVE APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF TRAINING OF FUTURE MANAGERS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

Abstract. *The essence of modern education is the acquisition of knowledge and skills in higher education institutions, taking into account the needs of future professional activities and reproducing it in various forms of educational work of students, which are aimed at solving certain professional tasks. It has been established that the use of advanced technologies facilitates the formation of students, as future managers of the sphere of physical culture and sports, incentives for the practical realization of the acquired professional competencies. Varied forms of educational process are innovative teaching technologies that include innovations (lectures - lecture-consultation, problem lecture, lecture-training, etc., seminars - seminar-discussion, competition of knowledge, business game, conferences - poster presentation, oral presentation, discussion); modern forms, methods and means of training (situational, educational cards, problem tasks, modeling, project lessons, etc.) aimed at the person-oriented development of students, the formation of their professional self-consciousness and critical thinking, the formation of their own social status. In accordance with the curriculum for the training of sports managers in higher education institutions, the purpose of studying the disciplines "Sport Management" and "Management and Marketing in physical culture and sports" is to master the main provisions of the methodological foundations of management activities, the practice of management of sports organizations, the design of management and marketing models, in particular, the formation of interrelated and interacting management levers that provide managerial influence on the organization of work with consumers of sports these services and more. The knowledge and skills that future managers of physical culture and sports should possess in order to develop their professional competence that corresponds to the subject. However, for this purpose it is necessary to take into account the unity of such components: subject-action, socio-cultural and psycho-physiological components, taking into account the specifics of management activities in the field of physical culture and sports. The training of the future manager of physical culture and sports for today must be provided with various forms of organization of the educational process, which will form an independent, energetic person capable of professional self-improvement, self-analysis and self-development, the ability to creative thinking and creative application of the acquired knowledge.*

Key words: *innovative approach, technology, manager, physical culture, sport, learning process.*

Одержано редакцією: 13.02.2019 р.
Прийнято до публікації: 25.02.2019 р.